

32002L0039

5.7.2002

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 176/21

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA 2002/39/ES
z dne 10. junija 2002
o spremembah Direktive 97/67/ES glede nadaljnega odpiranja trgov poštних storitev v Skupnosti konkurenci

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 47(2), člena 55 in člena 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽³⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽⁴⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Svet je v svoji Resoluciji z dne 7. februarja 1994 o razvoju poštних storitev v Skupnosti ⁽⁵⁾ opredelil kot enega od glavnih ciljev poštne politike Skupnosti uskladitev prizadevanj za postopno in nadzorovano liberalizacijo poštne trga in trajnega zagotavljanja opravljanja univerzalnih storitev.
- (2) Direktiva 97/67/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 1997 o skupnih pravilih za razvoj notranjega trga poštних storitev v Skupnosti in za izboljšanje kakovosti storitev ⁽⁶⁾ je vzpostavila regulativni okvir poštne sektorja na ravni Skupnosti, vključno z ukrepi za zagotovitev univerzalnih storitev in določitev zgornjih meja za poštne storitve, ki jih lahko države članice rezervirajo za svojega (svoje) izvajalca(-e) univerzalnih storitev z namenom ohranitve univerzalne storitve, in časovni razpored za odločanje o nadaljnjem odpiranju trga konkurenci za potrebe oblikovanja enotnega trga poštних storitev.
- (3) Člen 16 Pogodbe poudarja mesto, ki ga imajo storitve splošnega gospodarskega interesa v skupnih vrednotah Skupnosti, kot tudi njihovo vlogo pri spodbujanju socialne

in ozemeljske kohezije. Poleg tega navaja, da je treba skrbeti, da te storitve delujejo na podlagi načel in pogojev, ki jim omogočajo uresničevanje njihovih nalog.

- (4) Resoluciji Evropskega parlamenta z dne 14. januarja 1999 ⁽⁷⁾ in 18. februarja 2000 ⁽⁸⁾ o evropskih poštних storitvah poudarjata družbeni in gospodarski pomen poštних storitev in potrebo po ohranitvi visoke kakovosti univerzalnih storitev.
- (5) Ukrepi na tem področju morajo biti zasnovani tako, da se uresničujejo tudi cilji socialnih nalog Skupnosti iz člena 2 Pogodbe, namreč visoka raven zaposlovanja in socialna zaščita.
- (6) Podeželsko poštno omrežje, med drugim v gorskih in otoških regijah, ima bistveno vlogo pri vključevanju podjetij v nacionalno/globalno gospodarstvo ter pri ohranjanju socialne in zaposlitvene kohezije v ruralnih gorskih in otoških regijah. Poleg tega lahko podeželski poštni uradi v gorskih in otoških regijah zagotavljajo pomembno infrastrukturno omrežje, ki omogoča univerzalni dostop do novih telekomunikacijskih tehnologij.
- (7) Evropski svet, ki se je sestel v Lizboni dne 23. in 24. marca 2000, je v sklepih predsedstva navedel dva ukrepa, ki se nanašata na poštne storitve, pri čemer je Komisijo, Svet in države članice pozval, da ukrepajo v skladu s svojimi pristojnostmi. Zahtevani ukrepi so: prvič, do konca leta 2000 določiti strategijo za odstranitev ovir za poštne storitve, in drugič, pospešiti liberalizacijo na področjih, kot so poštne storitve, s čimer bi dosegli popolnoma delujoč trg takih storitev.
- (8) Evropski svet v Lizboni je prav tako ocenil, da je bistvenega pomena, da se v okviru notranjega trga in na znanju temelječega gospodarstva v celoti upoštevajo določbe Pogodbe, ki se nanašajo na storitve splošnega gospodarskega interesa in na podjetja, ki jim je zaupano opravljanje takih storitev.
- (9) Komisija se je lotila temeljitega pregleda poštne sektorja v Skupnosti, vključno z naročilom študij o gospodarskem, družbenem in tehnološkem razvoju v sektorju, in se je obširno posvetovala z zainteresiranimi stranmi.

⁽¹⁾ UL C 337 E, 28.11.2000, str. 220 in UL C 180 E, 26.6.2001, str. 291.

⁽²⁾ UL C 116, 20.4.2001, str. 99.

⁽³⁾ UL C 144, 16.5.2001, str. 20.

⁽⁴⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 14. decembra 2000 (UL C 232, 17.8.2001, str. 287), Skupno stališče Sveta z dne 6. decembra 2001 (UL C 110 E, 7.5.2002, str. 37) in Sklep Evropskega parlamenta z dne 13. marca 2002 (še neobjavljen v Uradnem listu). Sklep Sveta z dne 7. maja 2002.

⁽⁵⁾ UL C 48, 16.2.1994, str. 3.

⁽⁶⁾ UL L 15, 21.1.1998, str. 14.

⁽⁷⁾ UL C 104, 14.4.1999, str. 134.

⁽⁸⁾ UL C 339, 29.11.2000, str. 297.

- (10) Poštni sektor v Skupnosti zahteva sodoben regulativni okvir, ki je namenjen zlasti krepitvi notranjega trga poštних storitev. Povečana konkurenčnost naj bi poštному sektoru omogočala vključitev v alternativne oblike komunikacij in povečanje kakovosti storitev, ki se opravljajo za vse zahtevnejše uporabnike.
- (11) Osnovni cilj varovanja trajnega zagotavljanja univerzalnih storitev, ki ustrezajo standardom kakovosti, kot so jih države članice opredelile v skladu s členom 3 Direktive 97/67/ES dosledno v vsej Skupnosti, je mogoče doseči, če se na tem področju ohrani možnost rezerviranja storitev in hkrati zagotovijo pogoji za visoko učinkovitost s pomočjo zadostne ravni svobode opravljanja storitev.
- (12) Napovedano srednjeročno povečanje povpraševanja v celotnem poštному sektorju bi lahko nadomestilo izgubo tržnega deleža, ki bi ga lahko utrpeli izvajalci univerzalnih storitev zaradi nadaljnjega odpiranja trga in s tem bi se nadalje varovalo univerzalne storitve.
- (13) Med dejavniki, ki prinašajo spremembe, ki vplivajo na zaposlovanje v poštному sektorju, sta najpomembnejša tehnološki razvoj in pritisk trga za povečanje učinkovitosti; med preostalimi dejavniki sprememb bo imelo odpiranje trga manj pomembno vlogo. Odpiranje trga bo prispevalo k razširitvi celotnega obsega poštних trgov in morebitno zmanjšanje števila zaposlenih med izvajalci univerzalnih storitev (ali pričakovanje teh) zaradi takih ukrepov se bo verjetno izravnalo s posledično rastjo zaposlovanja med zasebnimi operaterji in novodošleci na trgu.
- (14) Na ravni Skupnosti je primerno zagotoviti časovni okvir za postopno in nadzorovano odpiranje pisemskega poštnega trga, ki daje vsem izvajalcem univerzalnih storitev dovolj časa, da uvedejo nadaljnje ukrepe modernizacije in preoblikovanja, potrebne za zagotovitev njihove dolgoročne sposobnosti preživetja pod novimi tržnimi pogoji. Države članice potrebujejo tudi ustrezno časovno obdobje, da lahko prilagodijo svoj normativni sistem bolj odprtemu okolju. Zato je primerno zagotoviti postopen pristop k nadaljnjemu odpiranju trga; ta zajema vmesne ukrepe, ki pomenijo znatno vendar nadzorovano odpiranje trga, njemu pa sledi pregled in predlog, ki potrjuje, če je to primerno, leto 2009 kot rok za dokončno oblikovanje notranjega trga poštних storitev, ali določa ustrezni alternativni ukrep v tej smeri glede na rezultate pregleda.
- (15) Primerno je zagotoviti, da so naslednje faze odpiranja trga za države članice pomembne po vsebini in uresničljive v praksi ter da hkrati zagotavljajo ohranjanje univerzalnih storitev.
- (16) Splošno znižanje omejitve mase na 100 gramov v letu 2003 in na 50 gramov v letu 2006 za storitve, ki se lahko rezervirajo za izvajalce univerzalnih storitev, skupaj z odprtjem odhodne čezmejne pošte polni konkurenci z možnimi izjemami v obsegu, ki je potreben, da se zagotovi izvajanje univerzalnih storitev, pomenijo relativno enostavne in nadzirane nadaljnje faze, ki pa so kljub temu pomembne.
- (17) V Skupnosti pomenijo poštne pošiljke navadne korespondence, težke od 50 gramov do 350 gramov, povprečno približno 16 % vseh poštних prihodkov izvajalcev univerzalnih storitev, od katerih 9 % ustreza poštним pošiljkam navadne korespondence, težkim od 100 gramov do 350 gramov, medtem ko odhodne poštne pošiljke čezmejne korespondence, težke pod omejitvijo 50 gramov, v povprečju pomenijo nadaljnje približno 3 % vseh poštних prihodkov izvajalcev univerzalnih storitev.
- (18) Cenovne omejitve za storitve, ki se lahko rezervirajo, v višini približno v letu 2003 trikratne in v letu 2006 2,5-kratne tarife za poštne pošiljke korespondence v prvi težnostni stopnji najhitreje standardne kategorije, so primerne v kombinaciji s 100 gramskimi in 50 gramskimi omejitvami mase, kadar je to ustrezno.
- (19) V večini držav članic pošiljanje direktna pošta že pomeni dinamičen in naraščajoč trg z velikimi možnostmi za rast, v drugih državah članicah pa so možnosti za rast tudi precejšnje. Direktna pošta je v veliki meri že odprta konkurenci v šestih državah članicah. Izboljšave v prilagodljivosti storitev in oblikovanju cen, ki so posledica konkurence, bi izboljšale položaj direktna pošte v primerjavi z alternativnimi sredstvi komuniciranja, kar bi verjetno imelo za posledico povečanje poštnega prometa in bi okrepilo položaj celotnega poštnega sektorja. Vendar pa bi bilo treba v obsegu, ki je potreben za zagotavljanje izvajanja univerzalnih storitev, predvideti, da je direktna pošta lahko še naprej rezervirana storitev v okviru navedenih omejitev glede teže in cene.
- (20) Odhodna čezmejna pošta pomeni povprečno 3 % vseh poštних prihodkov. Odpiranje tega dela trga v vseh državah članicah, z izjemami, ki so potrebne za zagotovitev izvajanja univerzalnih storitev, bi omogočilo različnim izvajalcem poštних storitev zbiranje, usmerjanje in prevoz vse odhodne čezmejne pošte.
- (21) Izpostavitve dohodne čezmejne pošte konkurenci bi omogočila izogibanje omejitvi 100 gramov v letu 2003 in 50 gramov v letu 2006 s spremembo kraja odpreme dela masovne notranje pošte, zaradi česar bi postali učinki take liberalizacije nepredvidljivi. Prepoznavanje porekla poštних

- pošiljk korespondence bi lahko pomenilo dodatne težave pri izvajanju. Omejitve mase 100 gramov in 50 gramov pošne pošiljke navadne dohodne čezmejne korespondence in direktne pošte kot tudi za navadno notranjo korespondenco so smotrne, ker ne pomenijo nevarnosti izogibanja omejitvam niti na ta način niti z umetnim povečanjem mase posameznih poštnih pošiljk korespondence.
- (22) Za dolgoročno sposobnost preživetja univerzalnih storitev kakor tudi za trajni razvoj sodobne in učinkovite pošte je pomembno že sedaj določiti časovni raspored z navedbo nadaljnjih korakov za dokončno oblikovanje notranjega trga poštnih storitev.
- (23) Primerno je še naprej državam članicam omogočati, da nekatere pošne storitve rezervirajo za svoje(-ga) izvajalce(-a) univerzalnih storitev. Taka ureditev bo izvajalcem univerzalnih storitev omogočala, da dokončajo proces prilagajanja poslovanja in kadrov pogojem večje konkurence, ne da bi prizadeli finančno ravnotežje in ogrozili varovanje univerzalnih storitev.
- (24) Primerno je opredeliti nove omejitve mase in cen ter storitve, za katere lahko te omejitve veljajo, kakor tudi zagotoviti nadaljnji pregled in odločitev, ki potrjuje, če je to primerno, leto 2009 kot rok za dokončno oblikovanje notranjega trga poštnih storitev, ali določa ustrezni alternativni ukrep v tej smeri glede na rezultate pregleda.
- (25) Ukrepi, ki jih sprejme država članica, vključno z ustanovitvijo kompenzacijskega sklada ali s kakršnokoli spremembo v njegovem delovanju oziroma kakršnimkoli izvajanjem ali plačilom iz sklada, lahko zajemajo pomoč, ki jo dodeli država članica ali se zagotovi iz državnih virov v kakršnikoli obliki v skladu s členom 87(1) Pogodbe, za kar je treba predhodno obvestiti Komisijo v skladu s členom 88(3) Pogodbe.
- (26) Koncept izdajanja dovoljenj konkurentom na področju univerzalnih storitev se lahko kombinira z zahtevo, ki obvezuje lastnike takih dovoljenj, da prispevajo k opravljanju univerzalnih storitev.
- (27) Direktiva 97/67/ES določa, da morajo države članice imenovati enega ali več nacionalnih regulativnih organov za poštni sektor, ki so pravno ločeni in operativno neodvisni od izvajalcev poštnih storitev. Glede na dinamiko evropskih poštnih trgov je treba priznati in krepiti pomembno vlogo nacionalnih regulativnih organov, zlasti v zvezi z nalogo, da zagotavljajo spoštovanje rezerviranih storitev, razen v državah članicah, kjer ni rezerviranih storitev. Člen 9 Direktive 97/67/ES dopušča državam članicam, da presežejo cilje navedene direktive.
- (28) Primerno bi bilo, da nacionalni regulativni organi uvajanje dovoljenj povežejo z zahtevo, da imajo uporabniki storitev od lastnikov dovoljenj na voljo pregledne, enostavne in cenovno ugodne postopke za obravnavo pritožb, ne glede na to, ali se nanašajo na storitve izvajalcev univerzalnih storitev ali na storitve operaterjev, ki imajo pooblastila, vključno s posameznimi lastniki dovoljenj. Primerno bi bilo tudi, da so ti postopki na voljo uporabnikom vseh poštnih storitev, ne glede na to, ali so to univerzalne storitve ali ne. Taki postopki bi morali zajemati postopke za določanje odgovornosti v primeru izgube ali poškodbe poštnih pošiljk.
- (29) Izvajalci univerzalnih storitev običajno zagotavljajo storitve na primer poslovnim strankam, združevalcem pošte za različne stranke in pošiljateljem masovne pošte in jim omogočajo, da vstopijo v poštni tok na različnih točkah in pod različnimi pogoji v primerjavi s standardno poštno storitvijo. Pri tem se morajo izvajalci univerzalnih storitev držati načel preglednosti in nediskriminiranja tako med različnimi tretjimi strankami kot med tretjimi strankami in izvajalci univerzalnih storitev, ki izvajajo enake storitve. Take storitve morajo biti na voljo tudi zasebnim strankam, ki pošiljajo pod podobnimi pogoji glede na potrebo po nerazlikovanju pri izvajanju storitev.
- (30) Da bi bila Evropski parlament in Svet sproti obveščena o razvoju notranjega trga poštnih storitev, mora Komisija tema ustanovama redno predložiti poročila o uporabi te direktive.
- (31) Primerno je odložiti dan prenehanja veljavnosti Direktive 97/67/ES na 31. december 2008. Ta dan ne sme vplivati na postopke odobritve, vzpostavljene v državah članicah v skladu z Direktivo 97/67/ES.
- (32) Direktivo 97/67/ES je zato treba ustrezno spremeniti.
- (33) Ta direktiva ne posega v uporabo pravil Pogodbe o konkurenci in o prostem zagotavljanju storitev, kot so obrazložena zlasti v Obvestilu Komisije o uporabi pravil o konkurenci v poštnem sektorju in o oceni nekaterih državnih ukrepov v zvezi s poštnimi storitvami ⁽¹⁾ –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 97/67/ES se spremeni, kot sledi:

1. člen 7 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 7

1. Države članice lahko v obsegu, ki je potreben za ohranitev univerzalnih storitev, še naprej rezervirajo storitve za izvajalca(-e) univerzalnih storitev. Navedene storitve so omejene na sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo poštnih pošiljk notranje korespondence in dohodne čezmejne korespondence, s pospešeno dostavo ali brez, v okviru obeh naslednjih omejitev mase in cene.

⁽¹⁾ UL C 39, 6.2.1998, str. 2.

Masa je omejena na 100gramov od 1. januarja 2003 in 50 gramov od 1. januarja 2006. Ti masni omejitvi se ne bosta uporabljali od 1. januarja 2003, če je cena enaka ali višja od trikratne javne tarife za pošiljko korespondence v prvi težnostni stopnji najhitrejše kategorije, in od 1. januarja 2006, če je cena enaka tej tarifi ali 2,5-krat višja od nje.

Izjeme glede omejitev mase in cene so dovoljene v primeru brezplačnih poštnih storitev za slepe in slabovidne osebe.

Direktna pošta je lahko v obsegu, ki je potreben za zagotovitev univerzalnih storitev, še naprej rezervirana v okviru enakih omejitev glede mase in cene.

Odhodna čezmejna pošta je lahko v obsegu, ki je potreben za zagotovitev izvajanja univerzalnih storitev, denimo v primerih, ko so nekateri sektorji poštna dejavnosti že liberalizirani ali zaradi posebnih značilnosti poštnih storitev v državi članici, še naprej rezervirana v okviru enakih omejitev glede mase in cene.

2. Izmenjava dokumentov ne sme biti rezervirana.

3. Komisija bo dokončala študijo o možnostih, ki bo za vsako državo članico ocenila vpliv dokončnega oblikovanja notranjega trga poštnih storitev v letu 2009 na univerzalne storitve. Na podlagi ugotovitev študije bo Komisija do 31. decembra 2006 predložila Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo skupaj s predlogom, ki bo potrjeval, če bo to primerno, leto 2009 kot rok za dokončno oblikovanje notranjega trga poštnih storitev, ali določal kakršenkoli drugačen ukrep na podlagi ugotovitev študije.“;

2. členu 12 se dodata naslednji alineji:

„— kadarkoli izvajalci univerzalnih storitev uporabljajo posebne tarife, na primer za storitve za podjetja, za pošiljatelje masovne pošte ali za združevalce pošte od različnih strank, morajo spoštovati načeli preglednosti in nediskriminiranja tako kar zadeva tarife kot z njimi povezane pogoje. Tarife morajo upoštevati stroške, do katerih ni prišlo v primerjavi s standardnimi storitvami, ki zajemajo celotno ponudbo za sprejem, prevoz, usmerjanje in dostavo posameznih poštnih pošiljk in se skupaj s povezanimi pogoji enako uporabljajo tako med različnimi tretjimi strankami kot med tretjimi strankami in izvajalci univerzalnih storitev, ki opravljajo podobne storitve. Vse take tarife so na voljo tudi zasebnim strankam, ki uporabljajo poštna storitve pod podobnimi pogoji,

— navzkrižno subvencioniranje univerzalnih storitev zunaj rezerviranega sektorja iz prihodkov od storitev v rezerviranem sektorju je prepovedano, razen v obsegu, za katerega se izkaže, da je nujno potreben za izpolnjevanje določenih obveznosti univerzalnih storitev, ki veljajo na konkurenčnem področju; razen v državah članicah, kjer

ni rezerviranih storitev, sprejmejo pravila v ta namen državni regulativni organi, ki obvestijo Komisijo o takih ukrepih.“;

3. prvi in drugi pododstavki člena 19 se nadomestita z naslednjim:

„Države članice zagotovijo pripravo preglednih, enostavnih in cenovno ugodnih postopkov za obravnavo pritožb uporabnikov, zlasti v primerih izgube, kraje, poškodovanja ali neskladnosti s standardi kakovosti storitev (vključno s postopki za določanje odgovornosti, kadar je vključen več kot en izvajalec).

Države članice lahko določijo, da se to načelo uporablja tudi za prejemnike storitev, ki:

- ne sodijo v področje univerzalnih storitev, kot je določeno v členu 3, in
- sodijo v področje univerzalnih storitev, kot je določeno v členu 3, vendar teh storitev ne zagotavlja izvajalec univerzalnih storitev.

Države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da postopki iz prvega pododstavka omogočajo pravično in hitro reševanje sporov, s tem, da za upravičene primere predvidijo sistem povračil oziroma odškodnin.“;

4. tretji pododstavek člena 22 se nadomesti z naslednjim:

„Posebna naloga nacionalnih regulativnih organov je zagotoviti usklajenost z obveznostmi, ki izhajajo iz te direktive, in, kadar je to primerno, ustanoviti nadzor in posebne postopke za zagotovitev spoštovanja rezerviranih storitev. Njihova naloga je lahko tudi zagotavljanje usklajenosti s pravili o konkurenci v poštnem sektorju.“;

5. člen 23 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 23

Brez poseganja v člen 7 mora Komisija vsaki dve leti, prvič najkasneje do 31. decembra 2004, predložiti Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o uporabi te direktive, vključno z ustreznimi podatki o razvoju v tem sektorju, zlasti kar zadeva gospodarske, socialne, zaposlitvene in tehnološke vidike, kakor tudi o kakovosti storitev. Poročilo se priložijo, kadar je to primerno, predlogi za Evropski parlament in Svet.“;

6. člen 27 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 27

Določbe te direktive, razen člena 26, prenehajo veljati 31. decembra 2008, razen če je drugače določeno v skladu s členom 7(3). Ta datum ne vpliva na postopke odobritve, opisane v členu 9.“

Člen 2

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najkasneje do 31. decembra 2002. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Ko države članice sprejmejo te predpise, se morajo sklicevati na to direktivo ali pa se nanjo sklicujejo ob uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice predložijo Komisiji besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 3

Ta direktiva začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Člen 4

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Luxembourg, 10. junija 2002

Za Evropski parlament

Predsednik

P. COX

Za Svet

Predsednik

J. PIQUÉ I CAMPS